

Protokollbilaga E

Direktionens protokoll 071211, § 8

PM

DATUM: 2007-12-18

AVDELNING:

HANDLÄGGARE:

HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 07-994-STA

■ Särskilt yttrande av Lars Nyberg

Jag ser det som positivt att ett större ansvar läggs på avdelningscheferna. Det är helt i linje med de åsikter jag drivit under många år och med de organisationsförändringar vi tidigare genomfört. Jag biträder alltså förslaget.

Jag tycker också det är bra att alla ledamöter får samma möjlighet att delta i den penningpolitiska processen. Jag vill dock i detta sammanhang säga att jag själv aldrig känt att jag saknat information eller hjälp från den penningpolitiska avdelningen.

När det gäller Riksbankens interna styrning vill jag emellertid peka på några risker med förslaget. Riksbankschefen är enligt riksbankslagen ordförande i direktionen. Med den nya instruktionen kommer han (eller hon) också i praktiken ännu ett steg närmare en roll som kan liknas vid att vara verkställande direktör i banken. Samtidigt blir direktionens roll alltmer lik en styrelses. Styrformen där styrelsens ordförande också är verkställande direktör är i Sverige för publika företag förbjuden enligt lag. Riksbanken är visserligen inget offentligt företag, men bakgrunden till lagen, nämligen att styrelsen i sin kontrollerande funktion får en alltför svag ställning gentemot ordförande/Vd, är som jag ser det, relevant även för oss. I vår styrform finns inbyggd en potentiell intressekonflikt och den förstärks i den nya instruktionen. Direktionsledamöternas och riksbankschefens starka anställningsskydd gör frågan om hur makt och ansvar fördelas extra betydelsefull.

Ett närliggande problem, som också har att göra med att Vd och ordföranderollerna glider in i varandra, är att direktionen enligt riksbankslagen ska verka under ett kollektivt ledarskap. Den praktiska utformning som det kollektiva ledarskapet fick under de första åren efter riksbanksreformen 1999 hade tydliga brister. Men dessa brister rättades i allt väsentligt till under de följande åren. När nu ytterligare ansvar och befogenheter tillförs riksbankschefen riskerar det kollektiva ledarskapet i Riksbanken att bli mindre kollektivt än i en vanlig företagsstyrelse. Vi har i direktionen ett ansvar som om något är större och mer direkt än i en företagsstyrelse, men vi har, särskilt om oenighet uppstår mellan styrelsen och ordförande/Vd, sämre möjlighet att agera. Hur ledarskapet i praktiken kommer att fungera beror därför helt på oss själva. Som den nya instruktionen är skriven finns en risk att det kollektiva ledarskap som riksbankslagen föreskriver urvattnas.

- Jag tycker slutligen att det hade varit att föredra att en av de vice riksbankscheferna även i fortsättningen i instruktionen fått ett övergripande ansvar för den penningpolitiska processen och motsvarande när det gäller stabilitetsfrågorna. Det finns nu en risk för att delar av ledningsansvaret för sakfrågorna i praktiken överförs på riksbankschefen.

Den nya instruktionen kommer säkert att bidra till att effektivisera direktionens styrning av Riksbanken. Samtidigt finns det, som jag ser, det vissa risker förknippade med de lösningar vi gemensamt valt. Syftet med detta yttrande är att bidra till att hålla diskussionen om dessa risker levande. När vi är medvetna om riskerna har vi också en bättre möjlighet att hantera dem.